

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1900, kl. 2 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af herr F. E. Petterssons motion, angående skrifvelse till Konungen med begäran om föreskrifter i syfte, att en del af de värnpligtiges dagaflöning må bevaras för deras framtida bästa.

I motion, n:o 28 i Första Kammaren, har herr *F. E. Pettersson* yrkat, att Riksdagen ville anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета föreskrifter i syfte, att den del af de värnpligtiges dagaflöning, hvilken enligt Riksdagens skrifvelse den 26 november 1892 n:o 1 skall å post-sparbanksbok insättas för de värnpligtiges framtida bästa, måtte i högre grad än hittills blifva för sådant ändamål bevarad. Såsom stöd för detta sitt yrkande anför motionären, hurusom, i strid mot 1892 års urtima Riksdags beslut, cirka $\frac{2}{3}$ af alla insättningar af beväring-medel i post-sparbanken redan under samma år uttagas, samt hurusom kostnaden för dessa medels förvaltning för de 5 åren 1894—1898 i rundt tal uppgått till 7,910 kronor för år 1894, 5,022 kronor för år 1895, 6,891 kronor för år 1896, 7,414 kronor för år 1897 och 6,374 kronor för år 1898, hvilket i medeltal utgör mera än 6,700 kronor årligen. Det åsyftade ändamålet »med hela denna stora apparat» anser han .derför endast i

Bih. till Riksd. Prot. 1900. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 1 Häft. (N:o 1).

ringa grad blifvit förverkligadt, likasom han håller före, att de kostnader och göromål, som äro förknippade dermed, i de flesta fall blifva bortkastade, då medlen ofördröjligen uttagas och användas. En utväg, hvarigenom ändamålet med Riksdagens år 1892 gjorda uttalande i frågan om innehållande af vissa procent af dagaflöningen för de värnpligtiges framtida bästa skulle i högre grad än hittills skett vinnas, anser emellertid motionären vara, att bestämmelser utfärdades, som gingo derpå ut, att de gjorda insättningarnes bevarande tryggades, så att de ej fingo uttagas förr än efter värnpligtens fullgörande, för så vidt man ej ville gå ännu längre och gifva dem karakteren af en sparpennning att tillgå vid minskad arbetsförmåga. Nu ifrågavarande belopp vore visserligen allt för obetydligt för det senare ändamålet, men motionären anser sig likväl böra nämna, att, enligt af sakkunnig uppgjord uträkning, den summa, 27 kronor, som för hvarje värnpliktig insattes i postsparbanken, skulle, förräntad efter 3½ procent från den tid, den värnpligtige nu utfår sin postsparbanksbok, lemna honom:

vid uppnådda 40 år kronor	56: 96
» » 50 » »	89: 24
» » 55 » »	114: 05
» » 60 » »	149: 65,

allt med 1880—90 års dödlighetstabell såsom grund. För öfrigt skulle hvarje förlängning af öfnings tiden öka detta belopp. Under förutsättning, att vissa procent af dagaflöningen för de värnpligtiges framtida bästa allt framgent skulle innehållas, kunde det sålunda tänkas, att fullgjord värnpligt skulle kunna blifva grundläggande för *ålderdomsförsäkring*.

Allt sedan 1895 och 1898 års kongl. propositioner om ålderdomsförsäkring fallit, vore frågan derom olöst, i det att de praktiska svårigheter, som förslagen inneburo, icke kunnat jäfvas. Såväl sakens stora innebörd som de årligen för ändamålet afsatta medlen förde dock densamma framåt. Faran vore likväl, att vid frågans lösning erfarenhet saknades om, huru försäkringen komme att verka. Skulle nu under tiden före det stora förslagets genomförande, genom tillvaratagande af den del af de värnpligtiges dagaflöning, hvilken i alla fall är afsedd att utgöra en sparpennning, en ålderdomsförsäkring för dessa kunna grundläggas, så kunde de erfarenheter, som härvid vunnos i fråga om fondbildning, kontroll, medelsförvaltning, utbetalning m. m., komma till godo vid förslagets genomförande i stort. Den på så sätt tillvaratagna sparpennningen kunde i händelse af införande af allmän ålderdomsförsäkring underlätta inträdet

för de beväringmän, som vore härtill berättigade, genom att utgöra bidrag till den försäkringsafgift, som vid hvarje obligatorisk försäkring affordras de försäkringspligtige. Det förslag till ålderdomsförsäkring, som framlades år 1895, var i så måtto endast partielt genomfördt, att det blott omfattade vissa kategorier understödstagare, och den berättigade anmärkning, som häremot gjordes, blef en medverkande orsak till utgången. Men om försigtigheten manade att vid en så stor frågas lösning ej på en gång taga steget fullt ut, så torde, fränsedt alla klasser och yrken, icke några hafva större företrädesrätt att vid behof komma i åtnjutande af fördelarne af en ålderdomsförsörjning än de, som genom fullgörande af sin värnpligt offrat sin tid i fäderneslandets tjänst.

Utskottet, som i likhet med motionären anser, att nu gällande bestämmelser i ringa grad tillgodose de syftemål, som 1892 års urtima Riksdag sökt ernå genom sitt beslut, att större delen af de värnpligtiges dagaflöning skulle insättas i postsparbanken, finner den väckta frågan förtjena uppmärksamhet. Af större innebörd torde likväl vara det nya uppslag, motionären gifvit till en lösning af frågan om ålderdomsförsäkring i samband med frågan om utsträckt värnpligt. Men om än utskottet i hufvudsak gillar de åsigtter, motionären uttalar, och om det än finner det framtidsmål, han uppställer, i många afseenden tilltalande, anser det sig likväl icke kunna tillstyrka bifall till hans yrkande om skrifvelse derom till Konungen. Enligt hvad utskottet inhemtat, lär nemligen Riksdagen redan nästa år kunna förvänta en kongl. proposition om ny härordning, grundad uteslutande på allmän värnpligt, vid hvilket förhållande de beräkningar, som med anledning af motionärens förslag torde få anses behöfliga för att få en mera säker uppfattning om, hvilka konsekvenser ett bifall till detsamma skulle medföra i verkligheten, icke skulle få någon praktisk betydelse för framtiden, då grunderna för den nya härordningen ännu icke äro kända, än mindre beslutade. Å andra sidan kan det tänkas, att ett bifall till motionen kunde tydas å vissa håll såsom ett erkännande af den utgående dagaflöningens fixering för all framtid, oafsedt huru mycket de värnpligtiges öfningstid än förlängdes, hvarigenom Konungens handlingsfrihet vid det nya förslaget uppgörande blefve på förhand inskränkt.

Vidkommande den af motionären påpekade bristen på öfverensstämmelse mellan Riksdagens skrifvelse den 26 november 1892 n:o 1 och Kongl. Maj:ts kungörelse härom den 9 juni 1893, antager utskottet,

att Kongl. Maj:t, sedan allmänna uppmärksamheten genom motionen blifvit fäst på förhållandet, lär föranstalta om de ändringar och rättelser, som kunna pröfvas erforderliga.

På grund af hvad utskottet nu anfört, tillstyrker utskottet,

att hvad i förevarande ämne blifvit af motionären yrkadt ej för närvarande må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 1 mars 1900.

På utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.

Herr *Ehrenborg* har anmält, att han ej deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.
